

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1663. usque ad annum 1674

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119193

§. 147. Continuata Cretensis Urbis obsidio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67332)

Sæc. XVII.
A. C. 1669.

§. CXLVII.

Continuata Cretensis Urbis obsidio.

Interea Turcæ Candiam incredibili tormentorum copia maximoque apparatu arctius cingebant, inter ipsas autem obsessæ urbis ruinas crescebat Venetorum animositas: proximi etiam auxilii spes laboris tolerantiam, & mortis periculique contemptum ingerebat: Certabant enim Germaniæ Principes laboranti Reipublicæ opem ferre, atque inter eos Franciæ Rex ductore Francisco Vindocinensi Duce Belfortio septem peditum millia & quingentos Equites, necnon Bavarix Elector summi Pontificis hortatione, & Brunsvicensium Ducum exemplo animatus, mille pedites, Fürstenbergius Argentiniensis Episcopus quadringentos, Etruriæ Dux centum quinquaginta & totidem Mantuanus & Bellofontius Marefcallus duo peditum millia in Cretam destinarunt; multi etiam alii Principes partim pecunias, partim pulveris pyrii dolia Venetis submisere. Vix Thaddæus Morosinus triginta tria navigia Germano milite, bellicoque apparatu instructa advexerat, cum illico Ahmet Vezirius per amplam murorum ruinam in propugnaculum Sanandream penetra-

Briet. cont.
ann.
Nani Hist.
Ven. l. II.

Dd 3

netra-

Sæc. XVII. netrare molitur, ast a Melitenisibus
 A. C. 1669. strenue repulsus, pedem referre cogitur,
 majorem adhuc cladem Turcæ crebro
 passi sunt ab incensis cuniculis, quo-
 rum impetu alii in aera, alii in foveas
 quamplurimi in mare & ignem rapti
 periere: Ita in mutuas cædes a prin-
 cipio hujus anni usque ad Mensis Ju-
 nium fervebant dimicantium studi-
 iteratisque velitationibus, & crebris
 assaltibus integri utrinque ordines con-
 cidebant: Die decima nona ejusdem
 Mensis Belfortius cum sex peditum mil-
 libus & sexcentis Equitibus, (ceteris
 morbo varioque fato extinctis aut
 arma ineptis) in Candiam ingenti
 bis gaudio appulsus est, quem paulo post
 Julius Rospilosus Papæ Nepos cum
 Pontificiis Hispanisque triremibus seque-
 batur est. Habebatur illico belli Senatus
 in quo Venetorum, aliorumque Bel-
 latorum sententia eo abibat, ut inter
 hostis continuis velitationibus lace-
 retur: Galli e contrario censebant, ve-
 lidis eruptionibus hostium castra, ag-
 res, tormentorumque suggestus esse
 vertendos, Turcasque longius ab urbe
 pellendos: Displicuit ceteris omnibus
 hoc consilium, nihilominus tamen Gal-
 moræ impatientes, sibi que solis victo-
 riæ gloriam vindicare intenti, cum
 vix triduum sese ex itinere collegissent

Sæc. XVII.
A. C. 1669.

suos in duo agmina dividunt, & nocte, quæ vigesimam quintam Junii præceferat, ductoribus Bellfortio & Navellio e Sabionarano propugnaculo erumpunt: ast nondum dispulso noctis opaco unum agmen in alterum, quod hostile reputabant, irruit, & Galli in Gallos mutua cæde desævissent, nisi aurora purpureo radio sensim magis magisque crebescens errorem detexisset. Tum vero junctis viribus vicinas hostium stationes adorti, Turcas mæniis propulsant, obvios quosque prosternunt, aggeribusque, quos barbari ad sui tutelam erexerant, solo æquatis tormentorum suggestus, ad colles aufugientibus barbaris, occupant: sed dum aucta vincendi aviditate acrius insistent, inopino casu quædam nitrati pulveris doliola ignem concepere, quorum impetu triginta circiter milites interfecti, ceteri vero humum suffosis cuniculis excutiendam suspicati, tanto obruti sunt terrore, ut solutis ordinibus, armisque indecore abjectis Eques, pedesque confusi neglecto ducum imperio pedem referrent, Navellius quoque, qui altera ex parte Turcarum agmen prostraverat, fugitivos retinere adeo non intentus erat, ut & ipse cum suis ingens spatium fuga emetiretur: quo animadverso Turcæ e colle descendentes

Dd 4 rece-

Sæc. XVII. receptis animis tam presse fugientium
 A. C. 1669. tergis inhæserunt, ut pene inermes ac
 timore exanimis Gallos non tam expugnare, quam in aggerum ruinis se-
 pelire viderentur, captis nonnisi de-
 cem, cæsis vero plusquam mille du-
 centis, ipsoque Bellfortio eorum
 Duce: Tum vero, quod in adversis
 inopinisque casibus fieri amat, alius
 alium & præcipue Montbrunus Marchio
 in Navellium Ducem culpam referebat,
 cum omnes verius de proprii iudicii
 pertinacia, & alienæ gloriæ invidia
 queri debuissent. Enimvero Navellium
 ceterique Duces hanc cladem generali
 eruptione reparare decreverant, hanc
 que in rem habito belli Senatu Gallos
 milites ceterarum Nationum legionibus
 quibus loci situs, Turcasque debellandi
 modus magis erat exploratus, immiscuerunt:
 Gallis autem metu adhuc trepidantibus,
 nonnisi levibus, crebris tentamen
 eruptionibus hostem laceffere, con-
 sultius videbatur: Jamjam prospero
 successu sæpius Germani Italique una
 cum Gallis ex propugnaculo sancti An-
 dreæ erupere, opportune etiam Julus
 Rospilioso Architalasso advenerat classis
 Pontificia recenti milite instructa, que
 in hostium castra horrendam globorum
 tempestatem detonuit: in opem quoque
 excurrere jubentur centum aliæ naves
 cum

cum quinquaginta triremibus Gallis, Sæc. XVII.
 quæ in Standia otiose in anchoris hæ- A. C. 1669.
 rebant; verum Galli vel incendio, quo

utraq; Franciæ Prætoria unacum
 Pontificia absumebatur, territi, vel me-
 lioris fortunæ desperatione adacti in pa-
 triam reduci petebant, suamque missio-
 nem importunis lamentis & minis ur-
 gebant: Incassum rogantur, ut ad novi
 auxilii adventum per Mensem Septem-
 brem vel in urbe vel in portu subsiste-
 rent, ut si urbem vix non in suis ruinis
 sublidentem dedendi necessitas esset,
 saltem magis honestæ deditiois leges
 sperari possent. Verum ipsum Navellium
 Ducem nec indignabundi Regis
 timor, nec ignominiaæ metus, nec va-
 lidioris opis spes, nec quæcunque aliæ
 etiam validissimæ rationes a concepto
 in patriam remeandi proposito avertere
 poterant: Ipse quidem Jacobus Conta-
 rinus Candiaæ Dux convocato Clero &
 populo, unacum infantibus & mulie-
 ribus ad Navellii ædes se contulit, at-
 que inter lacrimas, singultus & ulula-
 tus per omnia sancta & sacra eum ro-
 gavit, ne tot Ecclesias, Altaria, Mar-
 tyrum ossa, Nobilium ac Belliducum
 cadavera, sexum imbellem, & tene-
 ram innocentium ætatem Turcarum
 prædæ, furori, ac libidini exponere
 vellet. Incassum tamen omnia; Dux
 D d 5 enim

Sæc. XVII. enim die decima sexta Augusti suos ne
 A. C. 1669. vibus impositos Staudiam conduxit,
 urbemque ad incitas redactam, & non
 nisi sex præfidiariorum millibus mun-
 tam reliquit.

§. CXLVIII.

Candia Turcis dedita.

*Nani l. c.
 Tuld. Hist.
 decen. l. 2.*

Comperto Gallorum discessu Vezir
 collecto omni ferme exercitu
 utrumque propugnaculum aggressione
 fecit, tanta tamen strage repulso
 sui horrendo interfectorum aspectu ter-
 riti, nec minis nec promissis ad po-
 gnam revocari possent: interim ve-
 Mirandulæ Dux die vigesima prima Au-
 gusti cum triginta navigiis pecunias
 bellicumque omnis generis apparatus
 adduxerat, unacum mille armatis, quo-
 rum tamen potissimi rei militaris igno-
 aut morbis, itinerisque maritimi calu-
 mitatibus pene confecti, potius in ur-
 bis excidio socii, quam in ejus præ-
 dio auxiliares esse poterant: nihil
 minus Veneti novissimo conatu iterato
 Turcarum insultus per aliquot heb-
 mades sustinent, vicissim vero Turca
 novo impetu propugnaculum S. An-
 dreæ infestant, & numero longe super-
 riores transcendunt: fugiunt Itali, im-
 moti persistunt Germani, & ductore
 Ræ-